

Technologie op waarde schatten

Een handreiking

Technologie verandert de samenleving en de leefomgeving

- De gevolgen zijn divers en ambigu:
  - Direct en indirect
  - Positief en negatief, dit verschilt voor verschillende groepen
  - Korte termijn en lange termijn
- Bestaande kaders sluiten niet aan op ontwikkelingen
- Er zijn publieke waarden in het geding

Vragen

- Welke ontwikkelingen doen zich voor, met name in de leefomgeving en infrastructuur?
- Welke kansen zijn er en welke bedreigingen?
- In hoeverre passen de ontwikkelingen binnen de bestaande regulerende mechanismen? Zijn aanpassingen aan de orde?
- Welke sturingsvragen brengt dat met zich mee?

Voorbeelden & publieke waarden in de leefomgeving

- Melkrobot
- Decentrale energie opwekking
- Zelfrijdende en elektrische auto

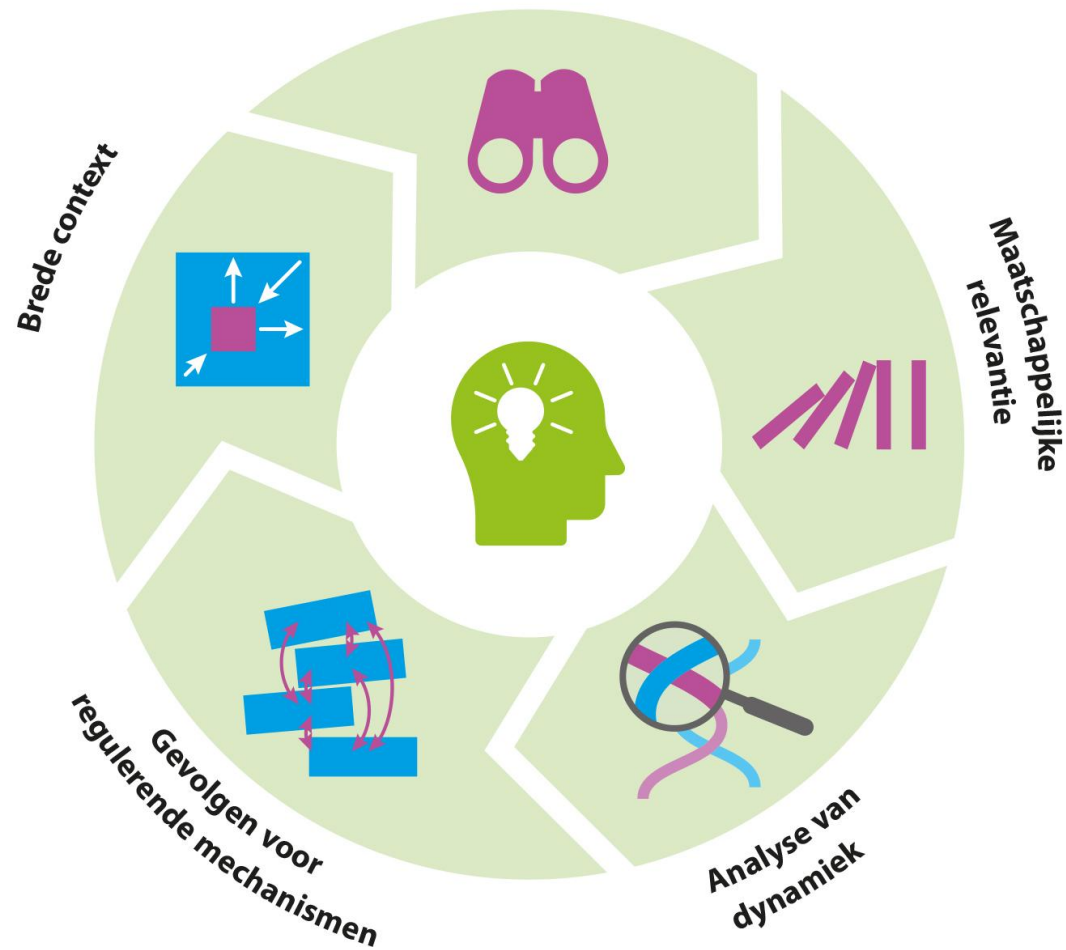
Publieke waarden uit de leefomgeving die hier spelen:

- Milieubescherming
- Voedselveiligheid
- Landschap
- Leveringszekerheid
- Verkeersveiligheid
- Bereikbaarheid
- Privacybescherming

Analytische beoordelingscyclus voor technologische ontwikkelingen

Aanleiding

Analyse van de dynamiek: vijf patronen van verandering door technologie (stap 3)

1. Schaalverandering in ruimte en tijd

2. Verstrengeling van sectoren

3. Diffusere relaties tussen producent en consument

4. Een andere betekenis van eigenaarschap

5. Opkomst van andere waardenmodellen

Aandachtspunten voor sturing: balanceren

1. Sturen in de balans tussen wendbaarheid en stabiliteit:
  - Mobiliseer kennis en inzicht uit de samenleving en experimenteer
    - Overweeg meer generieke wettelijke inbedding van experimenten
  - Breng evenwicht aan in horizontale relaties
    - Overweeg een ombudsfunctie voor eigendom van data

Aandachtspunten voor sturing: hiaten

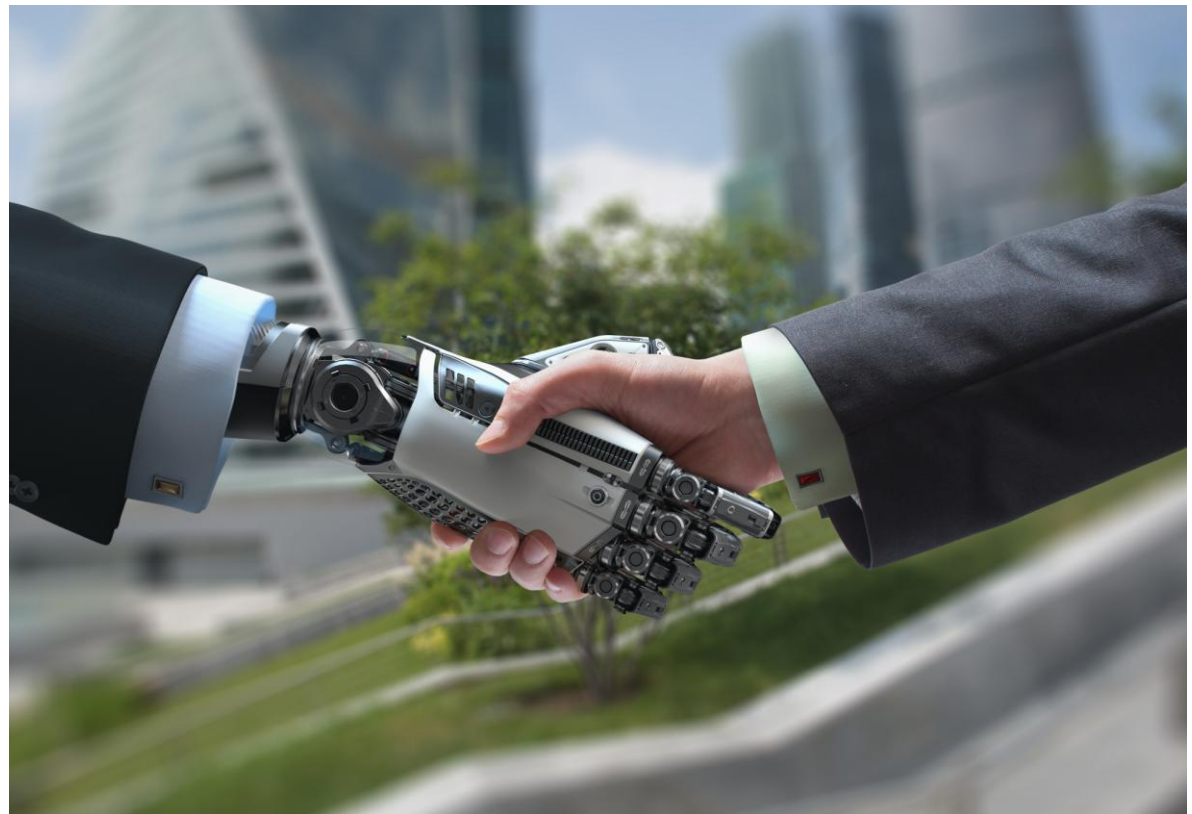
2. Regulerende mechanismen schieten bij nieuwe technologie soms te kort:
  - Definieer nieuwe relaties:
    - Verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden bij robots
    - Fiscale & juridische positie prosument
    - Intellectueel eigendom
  - Onderken nieuwe kwetsbaarheden
    - Beschikbaarheid, toegankelijkheid en controleerbaarheid

Balanceren door te bewegen

1. Voer het normatieve debat op basis van een gestructureerde analyse
2. Blijf bewegen en experimenteren en tegelijkertijd waakzaam

Technologie op waarde schatten

Een handreiking

